

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2663

av Carl Schlyter (MP)

Bekämpa korruption och stoppa handel med Citesskyddade arter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta initiativ till bekämpning av organiserad brottslighet och korruption inom handel med skyddade arter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om totalförbud mot handel med elfenben, utan undantag, och tillkännager detta för regeringen.

Skyddade arter

I Citeskonventionen fastställs i bilaga 1 och 2 vilka arter som ska ha vilken skyddsnivå. Många arbetar för att hotade arter ska hamna i bilaga 1 som har den högsta skyddsnivån för hotade arter. Inte ens där är dock ett totalförbud för internationell handel automatiskt. T ex har det vid mötet som avslutats den 5 oktober i år, CoP 17, föreslagits både att alla elefanter ska vara i bilaga 1 samt totalförbud för all handel. Samtidigt stöder EU ett förslag om att tillåta viss handel med hjälp av särskilda undantag.

Behov av korruptionsbekämpning och kamp mot organiserad brottslighet

129 länder har rapporterat 164 000 beslag 1999–2014, vilket sannolikt betyder att många länder inte ens rapporterar om sina beslag. Det råder dock stora brister i kunskapen om vad som hänt dessa djur efter att de omhändertagits. Cites har haft notoriskt svårt att följa upp. Den illegala handeln med skyddade arter beräknas omsätta mellan 70 och 90 miljarder kronor varje år. Den organiserade brottsligheten tenderar att fokusera på brott som har hög profit, låg risk för upptäckt och låga straff vid upptäckt. Samma syndikat kan enkelt gå från tunga illegala droger till tobak, till vapen, till människosmuggling till handel med hotade arter.

I den internationella konventionen mot organiserad brottslighet definieras ”serious crime”, allvarligt brott, som ett som kan ge fyra års fängelse. Men i den första större FN-studien <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2016/May/wildlife-crime-assessed-globally-for-the-first-time-in-new-unodc-report.html> (länk till hela rapporten: <http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wildlife.html>) över internationell brottslighet kring skyddade arter så är det bara 26 % av länderna som uppfyller detta krav. Hela 31 % tycker det räcker med bötesbelopp.

Rapporten föreslår mängder med åtgärder i tre kategorier: information, lagstiftning och implementering. Den tar upp behov av ökad kunskap hos olika myndigheter, information till andra länder om var handel sker och vart godkända transporter är på väg. Den tar upp bristen på tydliga och avskräckande straff och kapacitet att lagföra brott. Den tar upp problemen kring förfalskade dokument, behovet av att bekämpa korruption mm. På det hela taget är det en utmärkt rapport som om dess rekommendationer genomfördes kraftigt skulle minska den illegala handeln.

Många djur hotas av klimatförändringar och förändrad markanvändning; den ytterligare stress tjuvjakt mm innebär kan utrota flera av våra mest fascinerande djurarter inom en generation. Vikten av totalförbud kontra möjlighet till laglig export visade sig för elefanter efter den stora försäljningen 2007–2008 av beslagtagna betar. Den möjlighet som det innebar för den organiserade brottsligheten att det fanns äkta dokument öppnade upp för en flodvåg av förfalskade dokument. Finns ett totalförbud är det enkelt, varje bete är illegal. Denna princip visas med hjälp av bältdjur där det exporterades 1 467 stycken lagligt de senaste åren men drygt 107 000 beslagtogs, i princip alltid med förfalskade dokument. Hur många som slank igenom oupptäckta med förfalskade dokument vet vi inte ens.

EU har olyckligtvis på det pågående mötet (vid denna motions skrivande) hittills stött möjlighet till undantag för att kunna handla med elfenben. Sverige bör aktivt driva att EU istället stöder totalförbud. Denna fråga behandlas närmare i en motion av Stina Bergström (MP).

Dessutom behöver Citeskansliet en ordentlig revision och förstärka arbetet mot korruption. Det har funnits berättigad kritik kring dess ledning och dess förmåga att ta korruptionsfrågorna på allvar, både inom organisationen och internationellt. Sverige bör därför ta initiativ till att förstärka det internationella arbetet i kampen mot organiserad brottslighet genom att på allvar inkludera handeln med skyddade arter. Om detta kryphål får finnas kvar göder det även andra grenar inom den organiserade brottsligheten. Om Sverige inte lyckas få stöd av EU i sin helhet bör vi utnyttja platsen i säkerhetsrådet för att lyfta denna fråga.

Carl Schlyter (MP)